

KOMPLEKSOWE WSPARCIE DLA OSÓB ZAGROŻONYCH
WYKLUCZENIEM SPOŁECZNYM I ZAWODOWYM

LEPSZY START!

RAPORT KOŃCOWY

CZŁOWIEK - NAJLEPSZA INWESTYCJA

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

PROJEKT WSPÓLFINANSOWANY
PRZEZ UNIĘ EUROPEJSKĄ
W RAMACH EUROPEJSKIEGO
FUNDUSZU SPOŁECZNEGO

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Projekt Lepszy Start

Dawid Kwiatkowski
Koordynator Projektu
Wiceprezes zarządu Fundacji Stabilo

Projekt „Lepszy start – kompleksowe wsparcie dla osób długotrwale bezrobotnych z powiatu kętrzyńskiego i mrągowskiego” realizowany z partnerami w województwie warmińsko-mazurskim był kolejnym zainicjowanym i prowadzonym przez Fundację Stabilo programem skierowanym do osób długotrwale bezrobotnych. Beneficjenci dzięki naszemu wsparciu, pracy psychologów, doradców zawodowych oraz instytucji szkolących, są gotowi włączyć się ponownie w aktywne życie zawodowe i społeczne.

Jak każdy realizowany wcześniej przez Fundację projekt, tak i ten, adaptowany był do specyfiki regionu oraz określonej grupy osób. W tym przypadku do czynienia mieliśmy z obszarem i społecznością dotkniętą głębokim strukturalnym bezrobociem oraz problemami wynikającymi z długotrwałego pozostawania bez pracy niejednokrotnie wszystkich członków rodziny beneficjenta.

Dla tego typu osób konieczne było wsparcie poprzez praktyki i działania, które zostały pozytywnie zweryfikowane we wcześniejszych projektach. Niezbędne też okazało się indywidualne podejście do każdego uczestnika wraz z możliwością doboru i modyfikacji rodzaju działań.

Dzięki ogromnemu zrozumieniu problematyki przez instytucję pośredniczącą – Urząd Marszałkowski w Olsztynie, a także przez partnerów projektu: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Kętrzynie, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Mrągowie, Powiatowy Urząd Pracy w Kętrzynie, Powiatowy Urząd Pracy w Mrągowie, wspólnie udało się nam wypracować model działania, który pozwolił w pełni zrealizować założenia projektowe, tj. przeszkolić pod kątem zawodowym beneficjentów oraz znacznej części z nich pomóc aktywnie włączyć się do życia zawodowego.

W przypadku projektu „Lepszy start” 101 osób ukończyło warsztaty psychologiczne, konsultacje z doradcami zawodowymi oraz prawnikami, 80 ukończyło kursy zawodowe (łącznie 18 różnego rodzaju szkoleń i kursów). Przed końcem projektu 15 osób spośród beneficjentów podjęło stałą pracę lub praktyki na rynku pracy.

Fundacja Stabilo nie osiągnęłaby sukcesu w realizacji projektu, gdyby nie wymienione wyżej instytucje z obszaru województwa warmińsko-mazurskiego oraz sami uczestnicy projektu.

Z perspektywy koordynatora mogę stwierdzić, że cele projektu zostały osiągnięte, a praca z osobami dotkniętymi bezrobociem w znacznie większym stopniu potrzebującymi realnego wsparcia na trudnym rynku pracy, przysporzyła mi najwięcej satysfakcji spośród wszystkich projektów, jakie kiedykolwiek miałem okazję współrealizować.

Przywracanie motywacji do zmian oraz podnoszenie kwalifikacji zawodowych beneficjentów, którzy przez otoczenie społeczne oraz niejednokrotnie samych siebie postrzegani byli jako trwale wykluczeni z życia zawodowego, dostarczyło niesamowitej radości, tym większej im większej liczbie uczestników udało się realnie wrócić na rynek pracy.

Podziękowania składam na ręce wszystkich, którzy przysłużyli się do osiągnięcia sukcesów beneficjentów naszego projektu. Zapraszam do lektury raportu.

Dawid Kwiatkowski

Raport końcowy

1. Projektodawca

Fundacja Stabilo powstała w 2007 roku w Toruniu. Jest organizacją inicjatyw społecznych, działającą według zasady „non-for-profit”. Głównym obszarem działalności Fundacji jest aktywizacja osób wykluczonych lub zagrożonych wykluczeniem społecznym z naciskiem na pomoc osobom psychicznie chorym na chorobę afektywną dwubiegunową i depresję oraz długotrwale bezrobotnym. Fundacja angażuje się także w działania lokalne zmierzające do budowy aktywnego i otwartego społeczeństwa obywatelskiego. Większość zadań realizowanych przez Organizację ma miejsce na terenie województw kujawsko-pomorskiego oraz warmińsko-mazurskiego.

2. Partnerzy projektu

Projekt „Lepszy start – kompleksowe wsparcie dla osób długotrwale bezrobotnych z powiatu kętrzyńskiego i mragowskiego” powstał przy współpracy Fundacji Stabilo z następującymi podmiotami administracji publicznej:

- POWIATOWYM CENTRUM POMOCY RODZINIE W KĘTRZYNIE,
- POWIATOWYM CENTRUM POMOCY RODZINIE W MRAĞOWIE,
- POWIATOWYM URZĘDEM PRACY W KĘTRZYNIE,
- POWIATOWY URZĘDEM PRACY W MRAĞOWIE.

3. Ogólny opis projektu

Projekt „Lepszy start” był realizowany w ramach Poddziałania 7.2.1 Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki. Poddziałanie 7.2.1 ma na celu aktywizację zawodową i społeczną osób zagrożonych wykluczeniem społecznym. W jego ramach Fundacja określiła cel główny projektu, którym był powrót do życia w społeczeństwie i podniesienie kwalifikacji zawodowych minimum 35 osób długotrwale bezrobotnych. Projekt trwał 16 miesięcy począwszy od 1 IV 2009 do 31 VII 2010 roku. Miejscem realizacji przedsięwzięcia było województwo warmińsko-mazurskie z powiatami: kętrzyńskim i mrągowskim. Środki finansowe przeznaczone na realizację projektu pochodziły z Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki. Całkowita kwota dofinansowania wyniosła 706 210 zł., z czego 85% pochodziło ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego (600 278,5 zł), a 15% ze środków krajowych (105 931,5 zł).

4. Formy udzielonego wsparcia

FORMY WSPARCIA

WARSZTATY I DORADZTWO PRZEPROWADZANE PRZEZ DORADCÓW ZAWODOWYCH I PSYCHOLOGÓW (INDYWIDUALNE I GRUPOWE)

KONSULTACJE PRAWNE

INFOLINIA (PORADY PRAWNE, PSYCHOLOGICZNE I DORADZTWO ZAWODOWE)

TWORZENIE INDYWIDUALNYCH PLANÓW DZIAŁANIA

BON SZKOLENIOWY

WIZYTA STUDYJNA

Grupowe i indywidualne warsztaty oraz konsultacje przeprowadzane przez doradców zawodowych

Ta forma pracy miała na celu lepsze poznanie przez beneficjentów własnych zasobów, ich rozwinięcie, a także poznanie form kompensacji obszarów deficytowych. Dodatkowo zajęcia grupowe sprawiły, że osoby objęte projektem mogły doświadczać stałego wsparcia społecznego. Takie wsparcie wpływało pozytywnie na motywację beneficjentów oraz poprawiało samopoczucie emocjonalne, co było niezwykle ważne dla sukcesu projektu.

warsztaty grupowe

warsztaty psychologiczno-doradcze

Grupowe i indywidualne warsztaty oraz konsultacje przeprowadzone przez psychologów

Taka forma wsparcia miała na celu rozwinięcie kompetencji społecznych beneficjentów. Grupowe warsztaty z psychologiem zawierały moduły integracyjny i budowania zaufania do grupy.

Miały one na celu m.in. odnalezienie przez beneficjentów motywacji wewnętrznej niezbędnej przy poszukiwaniu pracy. Kolejnym modułem przeprowadzonym w projekcie był warsztat budowania relacji społecznych, który miał za zadanie wykształcić w beneficjentach umiejętność komunikacji i ekspresji uczuć oraz poczucie zobowiązania i odpowiedzialności.

Konsultacje prawne

Wielu beneficjentów dzięki udziałowi w projekcie mogło po raz pierwszy w swoim życiu skorzystać z profesjonalnych porad prawnych. Pozwoliło im to określić swoją sytuację prawną i podjąć działania zaradcze w celu jej poprawy.

szkolenie zawodowe: opiekun osób starszych i niepełnosprawnych

INFOLINIA: porady prawne, psychologiczne i doradztwo zawodowe

Stworzenie infolinii miało na celu zwiększenie dostępności specjalistycznych porad dla osób nimi zainteresowanych, a zwłaszcza tych o ograniczonej mobilności (niepełnosprawnych oraz mieszkańców terenów wiejskich). Forma ta była atrakcyjna także dla osób, które wykazywały niechęć do bezpośrednich kontaktów z wymienionymi profesjonalistami.

szkolenie zawodowe: nowoczesny sprzedawca z obsługą komputera i kas fiskalnych

Tworzenie indywidualnych planów działania

Indywidualny plan działania odpowiadał na pytania stawiane w odniesieniu do konkretnych osób: Co chcę osiągnąć? Czego chcę uniknąć? Jakie są moje cele i bariery? Co muszę zrobić, by osiągnąć cel? W którym miejscu jestem na tej drodze? Jaki/jaka jestem? Jakie są moje zdolności? Na czym się znam? Co potrafię i lubię robić? Czego chciałbym się nauczyć? Tworzenie planu umożliwiło także rozpoznanie słabych i mocnych stron beneficjentów. Przy jego konstruowaniu wykorzystywane były m.in. testy i gry logiczne. Rezultatem tej części wsparcia było stworzenie zawartego na kilkunastu stronach planu pozwalającego na efektywniejsze poszukiwanie pracy, minimalizujące możliwość powrotu do grupy zagrożonej wykluczeniem społecznym. Jednym z elementów planu był ostateczny wybór kursu zawodowego dla danego beneficjenta realizowanego w ramach bonu szkoleniowego.

Szkolenie zawodowe: technolog robót wykończeniowych

Bon szkoleniowy

Koncepcja bonu szkoleniowego idealnie wpisała się w założenia równości szans dając grupom dotychczas zaniedbywanym pod tym względem na rynku pracy możliwość wyboru kursów zawodowych nie wynikających ze stereotypów i będących wynikiem zarówno ich własnych preferencji i partykularnych predyspozycji, jak i aktualnych wymogów pracodawców. Zastosowanie bonu szkoleniowego poprzedzonego okresową analizą rynku pracy przekłada się na lepszy efekt całego przebiegu warsztatów i szkoleń. Wybór takiej formy finansowania kursów zawodowych daje najlepsze rezultaty. W tabeli nr 1 znajduje się wykaz kursów realizowanych w ramach bonu szkoleniowego.

W ramach indywidualnego planu działania niektórym beneficjentom projektu przypisano 2 szkolenia. Wynika to z potrzeby uzupełnienia kwalifikacji zawodowych niezbędnych do wykonywania określonych zawodów (dla przykładu: opiekunka dziecięca musi przejść także kurs pierwszej pomocy, a opiekun osób starszych powinien przejść kurs masażu klasycznego). Ponadto przypisanie dodatkowych szkoleń kilku beneficjentom ostatecznym projektu miało na celu poszerzenie kompetencji zawodowych, zwiększając tym samym szansę na ponowne wejście na dynamiczny, ciągle zmieniający się lokalny rynek pracy.

Tab. 1 Wykaz kursów realizowanych w ramach bonu szkoleniowego

NAZWA SZKOLENIA LICZBA OSÓB	5	10	15	20
NOWOCZESNY SPRZEDAWCA Z OBSŁUGĄ KOMPUTERA I KAS FISKALNYCH 12				
POMOC KUCHARZA Z ELEMENTAMI CATERINGU 13				
PRAWO JAZDY KATEGORII B 19				
OPERATOR WÓZKA WIDŁOWEGO Z NAPĘDEM SILNIKOWYM+ WYMIANA BUTLI Z GAZEM 9				
OPIEKUN/KA OSÓB STARSZYCH I NIEPEŁNOSPRAWNYCH Z MASAŻEM KLASYCZNYM 7				
PRACOWNIK OCHRONY FIZYCZNEJ I MIENIA- LICENCJA I STOPNIA 5				
PALACZ KOTŁÓW CENTRALNEGO OGRZEWANIA 3				
TECHNOLOG ROBÓT WYKOŃCZENIOWYCH 5				
OBSŁUGA BIURA Z EL. KSIĘGOWOŚCI I KADR MAŁYCH FIRM 2				
OBSŁUGA KAS FISKALNYCH 6				
JĘZYK ANGIELSKI (POZIOM PODSTAWOWY) 3				
OBSŁUGA KOMPUTERA 1				
MASAŻ KLASYCZNY- LECZNICZY 2				
OPERATOR KOPARKO-ŁADOWAREK KL. III 1				
ABC PRZEDSIĘBIORCZOŚCI 2				
OPIEKUNKA DZIECIĘCA 1				
KURS KOSMETYCZNY 2				
KUCHARZ MAŁEJ GASTRONOMII Z ELEMENTAMI CATERINGU 1				
ŁĄCZNIE 18 RODZAJÓW SZKOLEŃ				

Wizyta studyjna

Wizyta studyjna, w której brało udział 13 beneficjentów, miała miejsce na terenie województwa małopolskiego i trwała 3 dni. Ten rodzaj działania umożliwił osobom objętym projektem poznanie dobrych praktyk w zakresie aktywności podmiotów przyjaznych zatrudnieniu oraz zaznajomienie się z działalnością gospodarczą osób wcześniej długotrwale bezrobotnych. Pozwolił również beneficjentom przekonać się o skuteczności uczestnictwa w podobnych programach, a także o pozytywnych efektach wdrażania zmian w swoje życie. Metodami pracy podczas wizyty studyjnej były: zajęcia warsztatowe, prezentacje, spotkania oraz wizyty u pracodawców.

Wizyta w Sądeckim Bartniku

W programie znalazły się m.in.:

- warsztaty: „Kształcenie ustawiczne a wzrost szans na zatrudnienie”
„Jak łączyć obowiązki zawodowe z życiem rodzinnym”
- wizyta w Centrum Szkoleniowym Litwiński, przedstawienie oferty szkoleniowej, prezentacja stanowisk pracy,
- wizyta w Centrum Rehabilitacyjnym Ojca Pio w Stróżach: prezentacja instytucji, form funkcjonowania, działań rehabilitacyjnych oraz pracy z osobami niepełnosprawnymi,
- wizyta w Sądeckim Bartniku (rodzinnej firmie pszczelarskiej Janusza i Anny Kasztelewiczów): prezentacja firmy, odpowiedź na pytania: Jak buduję się firmę rodzinną? Co zrobić, aby odniosła sukces? Jak zdobyć rynek lokalny? Jacy pracownicy są potrzebni i jakie powinni mieć kwalifikacje?,
- spotkanie z członkami spółdzielni socjalnej „Zdrojowianka”: prezentacja działania spółdzielni w fazie inicjacji oraz problemów formalnych i prawnych z jakimi można spotykać się na etapie tworzenia instytucji ekonomii społecznej, przedstawienie możliwości zakładania spółdzielni socjalnych w aspekcie prawnym i praktycznym
- spotkanie z bezrobotnymi, którzy obecnie prowadzą własną firmę oraz z założycielem Centrum Integracji Społecznej w Krakowie.

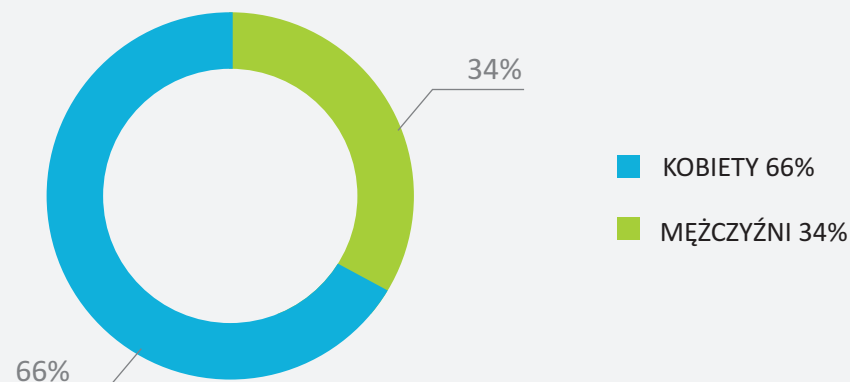
Charakterystyka beneficjentów projektu

Zgodnie z wnioskiem o dofinansowanie wsparcie w ramach projektu skierowane było do osób długotrwale bezrobotnych i niepełnosprawnych z powiatów: kętrzyńskiego i mławowskiego z maksymalnie średnim wykształceniem. Projekt dodatkowo skupiał uwagę na osobach, których dzieci korzystają z zastępczych form opieki (30 osób).

Wybór grupy docelowej podyktowany był analizą lokalnego rynku pracy, a także struktury ludzi objętych pomocą społeczną wskazującą, że właśnie taka grupa wymaga największego wsparcia. Potencjalni beneficjenci przed rozpoczęciem projektu mieli bardzo niską motywację do reintegracji społecznej i zawodowej. Udzielone wsparcie szkoleniowo-doradcze dało realną szansę na wyjście z obszaru zagrożonego wykluczeniem społecznym.

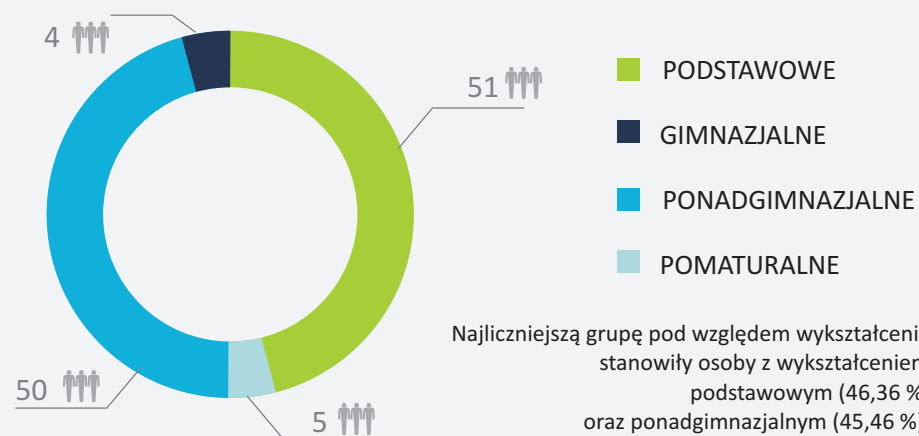
W projekcie wzięło udział 110 beneficjentów ostatecznych.

Podział uczestników ze względu na płeć

W projekcie wzięło udział 37 mężczyzn i 73 kobiety.

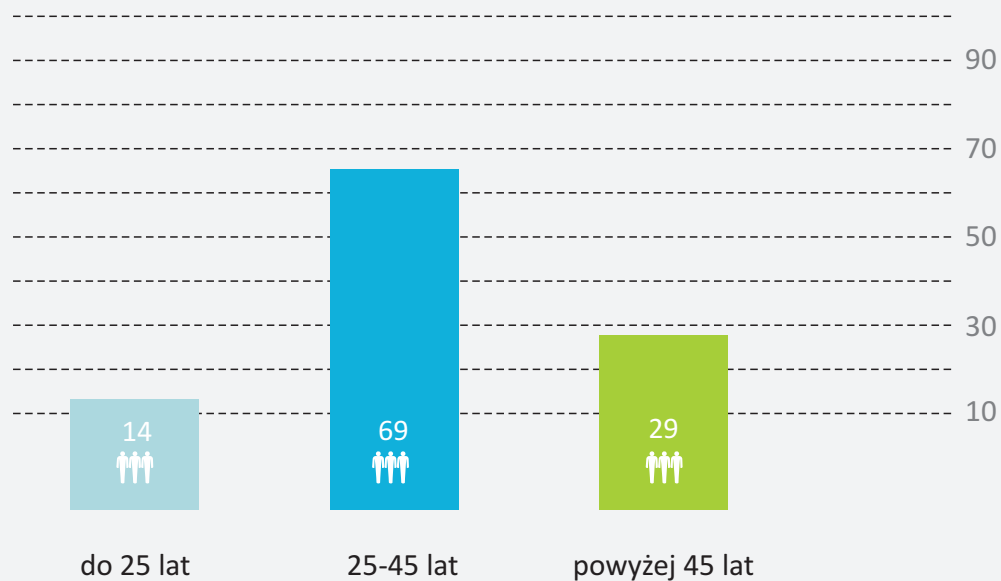
Podział ze względu na wykształcenie

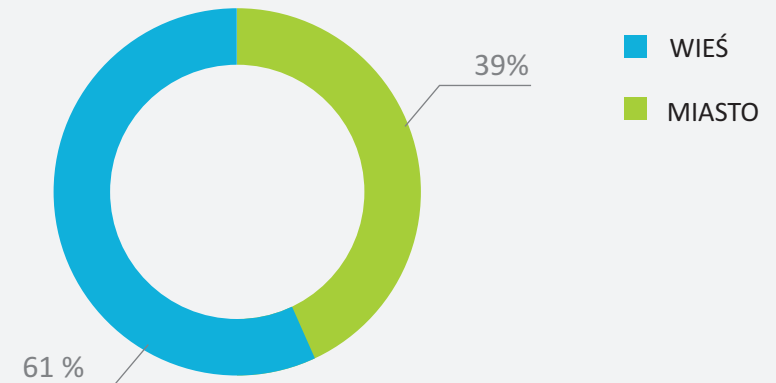
Najliczniejszą grupę pod względem wykształcenia stanowiły osoby z wykształceniem podstawowym (46,36 %) oraz ponadgimnazjalnym (45,46 %).

Podział uczestników ze względu na wiek

Spośród beneficjentów ostatecznych najwięcej osób było w wieku 25-45 lat. Projekt objął także dużą grupę osób powyżej 45 roku życia, które mają najwięcej trudności ze znalezieniem pracy.

Podział ze względu na miejsce zamieszkania

Większość osób, które wzięły udział w projekcie, zamieszkuje tereny wiejskie (67 osób).

Charakterystyka beneficjentów projektu

Specyfika Projektu „Lepszy Start” polegała na skierowaniu działań aktywizujących do grup charakteryzujących się poważnymi dysfunkcjami społecznymi.

Praca z grupą osób charakteryzujących się tak poważnymi problemami społecznymi wymagała stworzenia innowacyjnego programu pomocy wychodzenia z patologicznych sytuacji życiowych oraz z patologicznych środowisk.

opracował Maciej Wojciechowski
asystent koordynatora projektu

BENEFICJENCI PROJEKTU - CECHY:

DŁUGOTRWALE BEZROBOTNI

O NISKIM POZIOMIE WYKSZTAŁCENIA
I KOMPETENCJI ZAWODOWYCH

POCHODZĄCY Z TERENÓW POPEGEEROWSKICH

O NISKIM POZIOM MOBILNOŚCI
(BRAK WŁASNEGO TRANSPORTU)

UZALEŻNIENI

KARANI

POZBAWIENI PRAW RODZICIELSKICH

Promocja projektu

Akcja promocyjna została dopasowana do charakteru grupy docelowej, zatem kampania promocyjna miała charakter lokalny. Do potencjalnych beneficjentów starano się dotrzeć poprzez informacje w lokalnej prasie, ogłoszenia duszpasterskie, ekspozycję plakatów oraz kolportaż ulotek (po nabożeństwach w kościołach). Wielu zainteresowanych dowiedziało się o projekcie od pracowników instytucji partnerskich. Stworzono także stronę internetową projektu www.bezrobotni.com.pl, gdzie pojawiały się aktualności dotyczące projektu oraz możliwość zgłoszenia swojego udziału.

Oprócz w/w działań w prasie lokalnej publikowano artykuły dotyczące problemu bezrobocia oraz realizowanego projektu Lepszy Start. Ponadto istniała możliwość pobrania ze strony internetowej przykładowych dokumentów. Celem publikacji raportu końcowego jest rozpropagowanie zastosowanej metodologii pracy z beneficjentami ostatecznymi oraz rozpowszechnienie wiedzy dotyczącej funduszy europejskich.

FORMY PROMOCJI

OGŁOSZENIA W PRASIE LOKALNEJ

OGŁOSZENIA DUSZPASTERSKIE

EKSPOZYCJA PLAKATÓW

KOLPORTAŻ ULOTEK

PRZEKAZYWANIE INFORMACJI O PROJEKIE PRZEZ INSTYTUCJE PARTNERSKIE

STRONA INTERNETOWA WWW.BEZROBOTNI.COM.PL

PUBLIKACJA RAPORTU KOŃCOWEGO

Plakat promocyjny

Rezultaty projektu i ich ocena

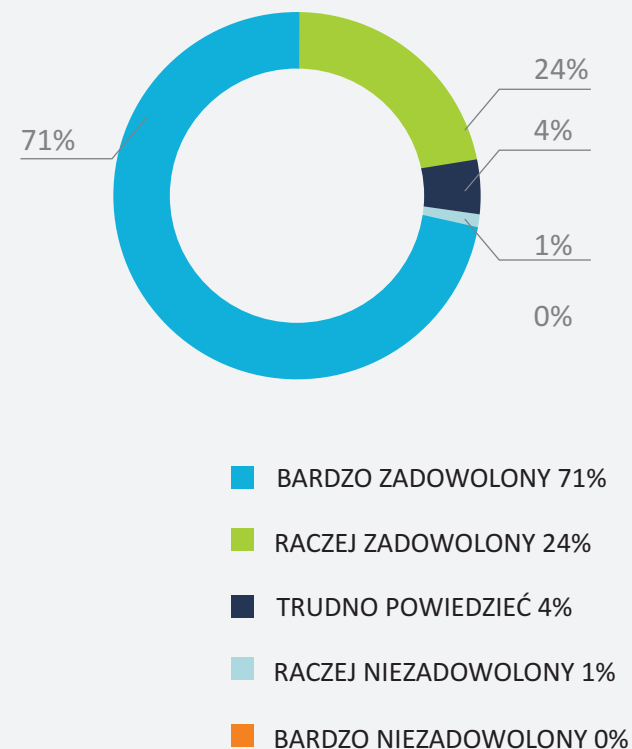
Opinie beneficjentów projektu: 99 osób uważało, że pomoc uzyskana w trakcie projektu była adekwatna wobec potrzeb.

Większość beneficjentów była bardzo zadowolona z udziału w projekcie.

WERYFIKACJA OCZEKIWAŃ BENEFICJENTÓW PROJEKTU

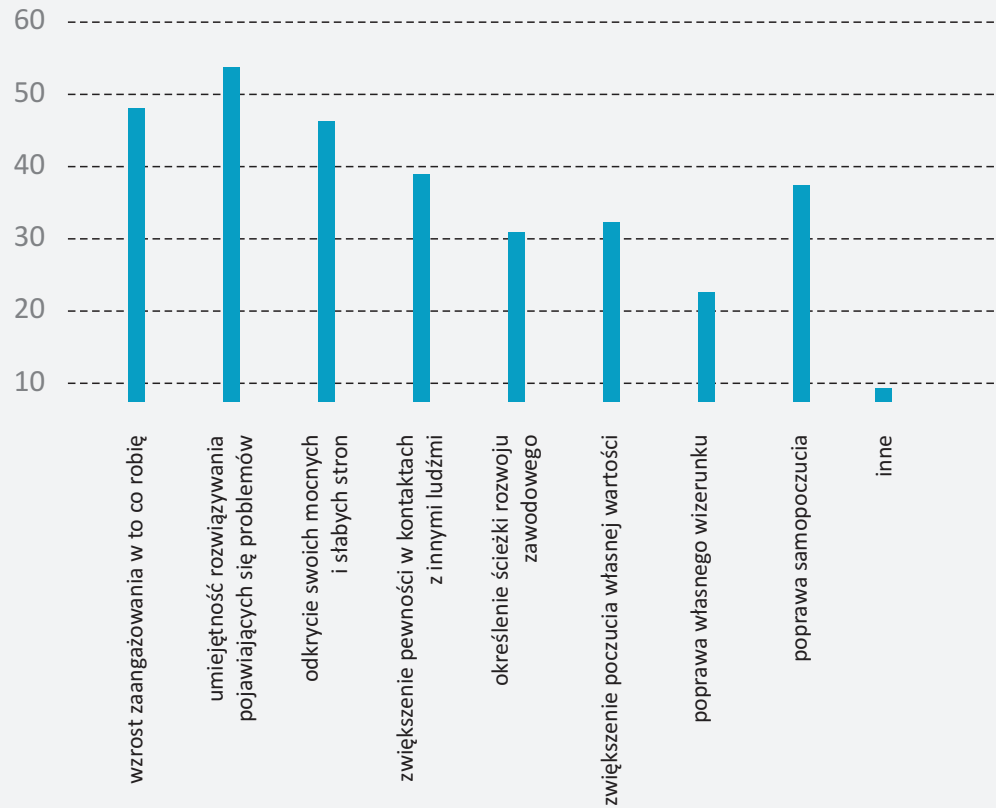
PRZED UDZIAŁEM W PROJEKCIE	PO ZAKOŃCZENIU UDZIAŁU W PROJEKCIE
83 osoby pragnęły znaleźć pracę	15 osób po zakończeniu kursów zawodowych znalazło pracę. Liczba ta z pewnością wzrośnie po zakończeniu projektu.
50 osób chciały nauczyć się nowego zawodu	95 osób uczestniczyło w kursach zawodowych realizowanych w ramach bonu szkoleniowego (niektóre osoby w więcej niż jednym)
43 osoby chciały zdobyć umiejętność poruszania się na rynku pracy	42 osoby stwierdziły, że nabyły wiedzę na temat rynku pracy, a 57 osób wiedzę w zakresie poszukiwania pracy
67 osób oceniało swoje szanse na znalezienie pracy jako małe	99 osób uznało, że ich szanse na znalezienie pracy są duże
65 osób uważało, że brak kwalifikacji zawodowych stanowi barierę na rynku pracy	29 osób uznało, że zdobyło nową, specjalistyczną wiedzę
49 osób chciały odkryć swoje mocne i słabe strony	35 osób odkryło w sobie nowe umiejętności

Stopień zadowolenia z udziału w projekcie

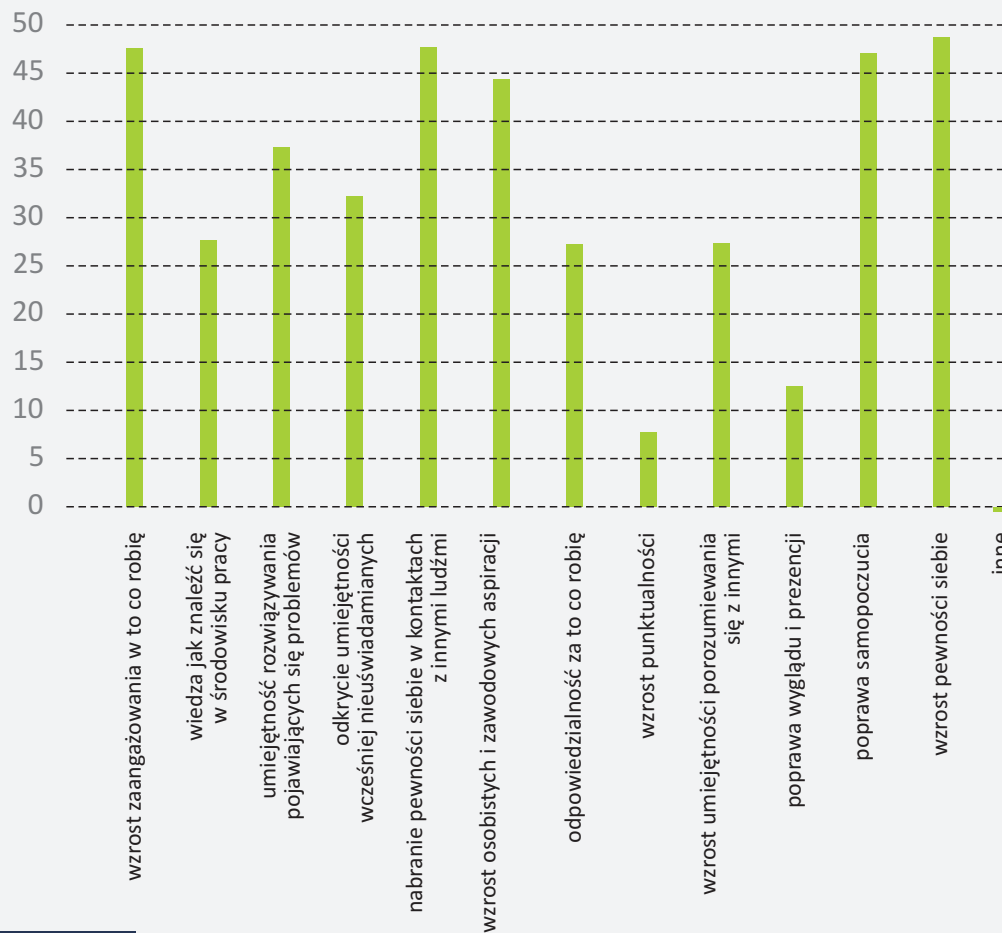

Cechy, które uczestnicy projektu chcieliby rozwinąć

Przed rozpoczęciem projektu beneficjenci chcieli rozwinąć w sobie takie cechy jak: umiejętność rozwiązywania problemów, zaangażowanie w to co robią oraz odkrycie swoich mocnych i słabych stron. Po zakończeniu udziału w projekcie uznali, że poprawie uległy: pewność siebie w kontaktach z innymi ludźmi, zaangażowanie w wykonywane zajęcia, ogólnie lepsze samopoczucie.

Osobiste cechy, rozwinięte dzięki udziałowi w projekcie

Warta podkreślenia jest płynna realizacja założonych w projekcie działań. Wśród uczestników dało się zauważyć spore zmiany. Z apatycznych i biernych stali się odpowiedzialnymi i punktualnymi ludźmi. Zauważalna stała się również poprawa stosunków interpersonalnych, zawiązywały się nowe znajomości i przyjaźnie.

Wymierne efekty projektu to:

- 100% BO (Beneficjentów Ostatecznych) projektu, czyli 100 osób, przeszło kilkudniowe warsztaty psychologiczno-doradczo-prawne,
- 100% BO skorzystało z indywidualnych porad z doradcą zawodowym, czego efektem końcowym było powstanie 100 indywidualnych planów działania,
- Ponad 80% BO uzyskało certyfikaty, dyplomy i zaświadczenia ukończenia różnego rodzaju szkoleń i kursów zawodowych, które umożliwiły im podniesienie swoich kwalifikacji zawodowych, dzięki czemu stali się bardziej konkurencyjnymi na rynku pracy,
- 6 BO dzięki uczestnictwu w projekcie podjęło naukę lub znowu ją kontynuuje,

- W czasie trwania projektu 15 osób podjęło pracę, odbywa staż lub zostało zatrudnionych w ramach prac interwencyjnych i subsydiowanych. W 3 miesiące po zakończeniu programu takich osób powinno być jeszcze więcej,
- Wszystkie założenia projektu zostały zrealizowane i kilkakrotnie przekroczone (założenia były na poziomie 30-40%).

opracował Maciej Wojciechowski
asystent koordynatora projektu

Do projektu przystąpiło 24 rodziców biologicznych z terenu powiatu kętrzyńskiego, z tego:

- 22 osoby ukończyły warsztaty z doradztwa zawodowego oraz warsztaty psychologiczne,
- 4 osoby zrezygnowały z dalszego udziału w projekcie,

Do szczególnych osiągnięć związanych z realizacją projektu zaliczyć można:

- Ukończenie przez 30-letnią matkę szkolenia zawodowego „Opiekun osób starszych i niepełnosprawnych z masażem klasycznym” oraz przywrócenie jej w dniu 29.04.2010 r. na mocy postanowienia Sądu Rejonowego w Kęt-

rzynie władzy rodzicielskiej nad siedmioletnim dzieckiem. Wcześniej długotrwale bezrobotna kobieta z wykształceniem podstawowym odbyła 4-letnią karę pozbawienia wolności.

- Ukończenie szkolenia zawodowego „Technolog robót wykończeniowych” przez 28-letniego samotnego mężczyznę z wykształceniem zawodowym, ograniczonego we władzy rodzicielskiej nad trojgiem dzieci. Od 22 listopada 1999 roku długotrwale bezrobotny. Do czasu wzięcia udziału w projekcie nadużywający alkoholu. Obecnie mieszka wraz z rodzicami, pomaga w prowadzeniu gospodarstwa domowego i pracach przydomowych.
- Ukończenie szkolenia zawodowego „Opiekun osób starszych i niepełnosprawnych z masażem klasycznym” przez 35-letnią, długotrwale bezrobotną kobietę, ograniczoną we władzy rodzicielskiej nad pięciorgiem dzieci, która obecnie regularnie utrzymuje z nimi kontakt na spotkaniach w siedzibie PCPR. Beneficjentka posiada wykształcenie podstawowe niepełne.
- Ukończenie szkolenia zawodowego „Technolog robót wykończeniowych” przez 46-letniego mężczyznę, ograniczonego we władzy rodzicielskiej nad trojgiem dzieci. Posiada wykształcenie zawodowe. Od 1995 roku zarejestrowany w Powiatowym Urzędzie Pracy, w ewidencji osób bezrobotnych. Ma skłonności do nadużywania alkoholu. Regularnie utrzymuje kontakt z dziećmi na spotkaniach w siedzibie PCPR.

opracowała Małgorzata Wołosowska
asystent środowiskowy w powiecie kętrzyńskim

Do projektu przystąpiło 13 rodziców biologicznych z terenu powiatu mrągowskiego, z tego:

- 13 osób ukończyło warsztaty z doradztwa zawodowego oraz warsztaty psychologiczne,
- 6 osób zrezygnowało z dalszego udziału w projekcie.

Do szczególnych osiągnięć związanych z realizacją projektu zaliczyć można:

- Ukończenie kursu prawa jazdy i podjęcie pracy w charakterze kierowcy, w firmie zajmującej się udzielaniem pomocy drogowej przez 50-letniego, niepełnosprawnego mężczyznę z wykształceniem podstawowym. Realizował plan pracy z rodziną naturalną, dzięki czemu jego dziecko przebywające w rodzinie zastępczej powróciło do rodziny naturalnej.
- Ukończenie kursu prawa jazdy przez 23-letnią kobietę z wykształceniem ponadgimnazjalnym, której dziecko przebywa w rodzinie zastępczej. Realizuje plan pracy z rodziną naturalną na rzecz powrotu dziecka do rodziny.

opracowała Bożena Kulikowska
asystent środowiskowy w powiecie mrągowskim

Z pomocy oferowanej w ramach infolinii skorzystały ogółem 204 osoby

Z pomocy w formie infolinii oferowanej w ramach projektu „Lepszy start” zdecydowanie częściej korzystały kobiety niż mężczyźni.

Podstawowe problemy kobiet

- Trudności związane z poszukiwaniem pracy

Dzwoniące na infolinię kobiety wskazywały najczęściej na trudności w pogodzeniu poszukiwania zatrudnienia i etatowej pracy z opieką nad dziećmi. U części matek problem udawało się rozwiązać, wskazując im rozwiązania polegające np. na określeniu sposobu organizacji opieki bądź na przeanalizowaniu sytuacji rodzinnej, dzięki czemu możliwe było wytypowanie członka rodziny, który byłby w stanie zająć się dziećmi. Wystąpienie tego problemu było w dużej mierze spowodowane faktem, iż beneficjenci charakteryzowali się wysokim stopniem niezaradności życiowej.

U drugiej części kobiet problem zorganizowania odpowiedniej opieki miał swoje źródło w lęku przed pozostawieniem dzieci pod opieką innej osoby. To zachowanie miało nie tylko podłoże emocjonalne, ale związane było z przykrymi doświadczeniami kobiet z przeszłości.

■ Problem alkoholowy i przemoc w rodzinie

Alkoholizm partnerów oraz występowanie przemocy w rodzinie powodowały, że kobiety nie były w stanie podjąć działań zmierzających do zmiany swojej sytuacji pomimo wykazywania chęci takiej zmiany.

Problem alkoholowy partnerów miał wpływ na aktywność zawodową kobiet. Kobiety obawiały się tego, iż w trakcie ich nieobecności wynikającej z uczestnictwa w zajęciach lub wyjścia do pracy partner zacznie nadużywać alkoholu. Bały się również o to, że poprawa sytuacji materialnej rodziny przyniesie podobny efekt.

■ Przemoc w rodzinie

Kobiety skarżyły się, że ich udział w zajęciach aktywizujących zawodowo powodował natężenie przemocy ze strony partnerów, którzy w ten sposób reagowali na próby podjęcia przez kobiety pracy.

■ Obawa o związek

Ważną część rozmów z psychologiem stanowiły telefony na temat niepewności dotyczącej trwałości związku w jakim znajdowały się dzwoniące kobiety. Żyjąc w konkubinacie, bały się utarty partnera, nie radziły sobie z uczuciem zazdrości.

Podstawowe problemy mężczyzn:

Problem z utrzymaniem zatrudnienia, trwonienie swojego dorobku, presja żon związana z niskimi zarobkami, przemoc psychiczna ze strony partnerek. Pierwotnym problemem mężczyzn korzystających z porad psychologa był jednak problem alkoholowy.

Do każdego takiego problemu psycholog podchodził bardzo ostrożnie i indywidualnie. Poza wskazywaniem osobom dzwoniącym konkretnych rozwiązań lub porad, które osoby te same mogły wcielić w życie, wskazywał również miejsca, w których można uzyskać pomoc.

opracowała Z. Baczyńska-Sielaczek
specjalista ds. rozliczeń i monitoringu na podstawie
rozmowy z Marzeną Łotys - psychologiem

Porady prawne

Porady prawne udzielane w ramach infolinii projektu „Lepszy Start” dotyczyły przede wszystkim tematyki związanej z prawem cywilnym (materialnym i proceduralnym), rodzinnym i opiekuńczym, karnym (materialnym i procesowym) oraz administracyjnym. Poruszane były także problemy związane z treścią ustawy z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (Dz. U z 1994r. Nr 111, poz. 535).

Zagadnienia z zakresu prawa cywilnego budzące szczególne zainteresowanie ze strony osób korzystających z infolinii to:

- ubezwłasnowolnienie – zarówno całkowite jak i częściowe, zasady orzekania i procedura związana ze stosowaniem w/w instytucji,
- problematyka związana z następstwami prawnymi niewykonania zobowiązań, w tym zasady wypowiedzenia umów oraz dochodzenia roszczeń majątkowych z nimi związanych (w tym terminy przedawnienia takich roszczeń),
- kwestie związane z odpowiedzialnością za długi, w tym zasady postępowania egzekucyjnego, uprawnienia przysługujące dłużnikowi w toku postępowania egzekucyjnego, zasady działania komornika sądowego, uprawnienia do zaskarżania orzeczeń zapadłych w ramach postępowania

egzekucyjnego, uprawnienia firm windykacyjnych oraz możliwość zgłaszania właściwym organom państwowym skarg związanych z ich działalnością

- prawo spadkowe, w tym zasady dziedziczenia ustawowego i testamentowego, instytucja zachowku, dział spadku oraz problematyka związana z długami spadkowymi. W ramach problematyki związanej z prawem rodzinnym i opiekuńczym największe zainteresowanie wzbudzały kwestie związane z regulacjami dotyczącymi rozwodów (w tym kwestie rozwodu z winy jednej ze stron) i separacji, zasad ich orzekania oraz procedurą regulującą postępowanie w tych sprawach.
- Wiele pytań dotyczyło także obowiązku alimentacyjnego, w szczególności zasad zasądzenia alimentów.
- Kolejna grupa problemów dotyczyła podziału majątku wspólnego oraz możliwości ustanowienia rozdzielności majątkowej, w tym rozdzielności majątkowej z mocą wsteczną.

W sferze zagadnień administracyjno-prawnych osoby korzystające z infolinii zainteresowane były przede wszystkim zasadami oraz podstawami zaskarżania decyzji administracyjnych, możliwością zaskarżania bezczynności organu administracji publicznej, a także zasadami wydawania różnego rodzaju zaświadczeń administracyjnych.

W ramach problematyki związanej z prawem karnym wiele porad dotyczyło spraw związanych z przestępstwami:

- przeciwko mieniu – głównie kradzież i rozbój oraz oszustwo
- przeciwko rodzinie i opiece – fizyczne lub psychiczne znęcanie się, uchylanie się od alimentów
- przeciwko wolności – groźba karalna
- przeciwko czci i nietykalności cielesnej – zniesławienie, zniewaga oraz naruszenie nietykalności

- W ramach porad z zakresu prawa karnego udzielane były także informacje na tematy związane z zasadami prowadzenia postępowań przygotowawczych przez policję i prokuraturę, a także zasadami rządzącymi postępowaniem przed sądem oraz uprawnieniami służącymi stronom takich postępowań, określonymi w kodeksie postępowania karnego.

Duże zainteresowanie ze strony korzystających z infolinii budziło zagadnienie leczenia psychiatrycznego bez zgody osoby chorej, regulowane przez ustawę o ochronie zdrowia psychicznego. Porady dotyczyły zasad występowania do sądu opiekuńczego o wyrażenie zgody na leczenie chorego wbrew jego woli oraz procedury postępowania w tego rodzaju sprawach. Porady obejmowały także zagadnienia związane z umieszczeniem w szpitalu psychiatrycznym osoby chorej, która postępowaniem swoim sprowadza bezpośrednie zagrożenie dla życia lub zdrowia swojego albo innych osób.

opracował Krzysztof Izdebski
prawnik

Podsumowanie

Projekt „Lepszy start – kompleksowe wsparcie dla osób długotrwale bezrobotnych z powiatu kętrzyńskiego i mrągowskiego”, zrealizowany w latach 2009-2010 zakończył się sukcesem. Skierowany był do specyficznej grupy beneficjentów: osób długotrwale bezrobotnych w większości z wykształceniem podstawowym lub niepełnym podstawowym z powiatów kętrzyńskiego i mrągowskiego. Większość z osób zamieszkuje tereny wiejskie (67 osób). Na 100 osób uczestniczących w projekcie 15 osób uzyskało zatrudnienie, w tym 8 zamieszkałych na terenach wiejskich.

Projekt realizowany był w partnerstwie. Liderem była organizacja pozarządowa – Fundacja Stabilo, partnerami – Powiatowe Urzędy Pracy oraz Powiatowe Centra Pomocy rodzinie w Kętrzynie i Mrągowie. Właśnie dzięki tak rozbudowanemu partnerstwu udało się z sukcesem zrealizować projekt.

Projekt „Lepszy start” jest kolejnym projektem realizowanym w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki przez Fundację Stabilo w oparciu o autorską metodologię pracy z osobami długotrwale bezrobotnymi. Metody wsparcia są rozwijane i dopracowywane z każdym projektem oraz dostosowywane do warunków i specyfiki regionu.

Najważniejszymi działaniami w projekcie były:

- warsztaty doradczo - psychologiczne,
- warsztaty doradczo-zawodowe ,
- poradnictwo indywidualne prawne,
- tworzenie indywidualnych planów działania
- przez doradców zawodowych,
- regularne diagnozowanie potrzeb lokalnego i regionalnego rynku pracy,
- wprowadzenie bonu szkoleniowego,
- wizyta studyjna (m.in. promocja ekonomii społecznej).

Wszystkie działania założone w projekcie zostały zrealizowane zgodnie z harmonogramem. Nie napotkano większych problemów w trakcie realizacji działań.

Projekt spełnił oczekiwania beneficjentów oraz prowadzących poszczególne zadania. Współpraca z Instytucją Pośredniczącą – Regionalnym Ośrodkiem Polityki Społecznej przebiegała w sposób profesjonalny i zgodny.

W drugiej połowie roku 2010 Fundacja Stabilo rozpocznie realizację dwóch kolejnych projektów na terenie województwa Warmińsko-Mazurskiego: „Lepszy Start II” w powiecie kętrzyńskim oraz „Twoja droga do pracy” w powiecie węgorzewskim.